

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences

Fakulteten för naturresurser och
jordbruksvetenskap

Landsbygden ur ett politiskt perspektiv

- En granskning av Vänsterpartiets, Miljöpartiets och
Centerpartiets landsbygdspolitik

Rural areas from a political perspective

- An audit of the rural policies of Vänsterpartiet, Miljöpartiet and
Centerpartiet

Carin Svensson

Landsbygden ur ett politiskt perspektiv

- En granskning av Vänsterpartiets, Miljöpartiets och Centerpartiets landsbygds politik

Rural areas from a political perspective

- An audit of the rural policies of Vänsterpartiet, Miljöpartiet and Centerpartiet

Carin Svensson

Handledare: Kjell Hansen, Sveriges lantbruksuniversitet
Institutionen för stad och land,
avdelningen för landsbygdsutveckling

Examinator: Yvonne Gunnarsdotter, Sveriges lantbruksuniversitet
Institutionen för stad och land,
avdelningen för landsbygdsutveckling

Omfattning: 15 hp

Nivå: Grundnivå, G2F

Kurstitel: Självständigt arbete i landsbygdsutveckling

Kurskod: EX0523

Program/Utbildning: Agronomprogrammet - landsbygdsutveckling

Utgivningsort: Uppsala

Publiceringsår: 2014

Elektronisk publicering: <http://stud.epsilon.slu.se>

Nyckelord: Politik, Landsbygd, Ideologi, Centerpartiet, Miljöpartiet, Vänsterpartiet

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences

Fakulteten för naturresurser och jordbruksvetenskap
Institutionen för stad och land

Sammanfattning

Vad är landsbygd, ur ett politiskt perspektiv? Finns det ens någon landsbygdspolitik hos de olika riksdagspartierna? Landsbygden som politisk fråga hamnar många gånger i skymundan. I denna uppsats undersöks det hur de olika partierna ser på landsbygden, vad de vill satsa på samt vad de vill förändra utifrån deras politiska texter. Uppsatsen riktar in sig på tre nuvarande riksdagspartier, Miljöpartiet, Vänsterpartiet och Centerpartiet.

För att besvara mitt syfte och frågeställning, så använder jag mig utav textanalys. De olika partitexterna som partierna har valt att publicera, granskas för att förstå sig på vilka väljare partierna riktar sig till och vad de vill genomföra på landsbygden. Texterna granskas utifrån de valda formuleringarna och orden. Vilka miljöer vill partierna förmedla för att fånga sina läsares intressen? Partiernas texter jämförs sedan med varandra för att se hur pass präglade respektive text är av partiets ideologi och vilka motsägelser som finns.

Abstract

What is the rural area, from a political perspective? Are there even any rural area policies of the parties in the parliament? As a political matter the rural area often ends up overlooked. This paper studies how the different parties see the rural areas, what they want to invest in and what they want to change. The essay focuses on three current parliamentary parties, Miljöpartiet, Vänsterpartiet and Centerpartiet.

To answer my purpose and question, I use text analysis. The different texts that the parties have chosen to publish are examined to understand on what voter's the parties are addressing and what they want to implement in the rural area. The texts are examined from the wording and words. Which environments does the parties wants convey to capture their readers' interests? The parties' texts are then compared with each other to see how characterized each text is from the ideology of the party and the contradictions that exist.

Innehåll

Sammanfattning	3
Abstract	4
Innehåll	5
1 Inledning.....	6
1.1 Syfte och frågeställning	6
1.2 Avgränsning	7
1.3 Tillförlitlighet och etiska aspekter	7
2 Teori och metod	8
2.1 Textanalys	9
3 Politiska plattformar	11
3.1 Vänsterpartiet	11
3.2 Miljöpartiet.....	12
3.3 Centerpartiet	12
3.4 Partiprogram och sakfrågor	13
4. Det här är landsbygd.....	14
5 Sakområden	22
5.1 Jordbruk	22
5.2 Bilen som transportmedel	27
5.3 Samhällsservice	30
5.4 Energi	31
6. Avslutande diskussion	34
Referenser	38
<i>Dokument</i>	38
<i>Litteratur</i>	38
<i>Webbsidor</i>	38

1 Inledning

Vart fjärde år har vi riksdagsval här i Sverige och vart femte år infaller det numera också ett EU-val. Varje valår så är det olika typer av frågor som präglar de olika tv-debatterna och insändarna i tidningarna. Politiken syns på ett allt mer tydligt sätt för att locka väljare, allt ifrån tv-debatter till sociala medier. Valen vi gör när vi går och röstar är något som berör oss alla, då det slutgiltiga valresultatet ska sätta prägeln på de följande årens politik. Utifrån partiernas ideologier och sociala kontext skapar de ett samhälle som vi ska leva i genom lagar och regler. Vi människor brinner för olika typer av frågor som också får oss att fokusera på olika ämnesområden. Landsbygden som ämnesområde är en fråga som diskuteras till och från men som aldrig blivit en av de huvudsakliga valfrågorna.

Landsbygdspolitik blir därför inte lika synlig i de debatter och den reklam som görs inför valen. För mig som agronom- landsbygdsutvecklingsstudent och landsbygdsbo, så är landsbygdspolitik en viktig politisk sakfråga.

Landsbygdspolitik är så pass viktig, att den kommer att avgöra vilket parti jag kommer lägga min röst på i årets två val. Med utgångspunkt i det så började jag fundera på vad partierna egentligen menar med sin landsbygdspolitik.

1.1 Syfte och frågeställning

Syftet med uppsatsen är att undersöka hur landsbygden framstår när den träder fram i politiska partiprogram. Hur ser partierna på landsbygden, vad vill de satsa på och vad vill de förändra, utifrån sina partitexter? För att undersöka detta har jag fokuserat på frågor som: Vilken typ av landsbygd talar partierna om i sina texter? Hur beskrivs landsbygden? Ses landsbygden som närande eller tärande? Vilka är partiernas målgrupper utifrån partitexternas formulering?

1.2 Avgränsning

Åtta partier sitter i riksdagen idag. Det är däremot endast tre av dessa riksdagspartier som kommer granskas i denna uppsats. Partierna jag har valt är; Vänsterpartiet, Miljöpartiet och Centerpartiet. Miljöpartiet och Centerpartiet valdes utifrån att de många gånger presenterar sig själva som landsbygdspartier. Vänsterpartiet valdes för att få en kontrast med tre ideologier som skiljer sig ifrån varandra. De tre huvudsakliga ideologierna som kommer granskas blir därför socialism, liberalism och ekologism. I och med att Centerpartiet är med i alliansen så kändes det fel att utgå ifrån ytterligare ett alliansparti. Att endast tre partier valts är på grund av arbetsmässiga och utrymmesskäl.

1.3 Tillförlitlighet och etiska aspekter

Denna uppsats riktar in sig mot politik och ideologier. Detta är ett ämne där många har egna uppfattningar om vad som är rätt och fel och gör sina egna tolkningar av samhällsutvecklingen. Jag tillhör en av dessa. Det har inneburit att jag varit särskilt medveten om att reflektera över min egen roll i förhållande till de tolkningar jag gör (Ehn & Klein 1994:10f). Jag har därför försökt gå utanför mig själv och studera partiernas texter på ett nytt sätt.

Valet av text som material är på grund av tillförlitlighet. De texter jag valt är partiernas officiella presentationer av sin politik, och är därmed mer beständiga än vad jag skulle kunna få ta del av genom intervjuer. I intervjuer med politiker finns det risk för spontana och kanske personliga kommentarer. Det skulle kunna bidra till en vinklad och orättvis bild av partiets verklighetssyn. Därför väljer jag ett material som partiet har skrivit under på och valt att publicera. Urvalet anser jag också är tillförlitligt, då det speglar partiets nedskrivna värderingar. I och med att det är publicerade offentliga texter som granskas, fordras ingen anonymisering. Partierna borde stå för det som de har skrivit och valt att offentliggöra.

2 Teori och metod

Varje parti har en grundmanual för partiet och dess medlemmar som oftast kallas för partiprogram. De riktlinjer som partiet ska förhålla sig till i olika politiska frågor redovisas i partiprogrammet. Därmed är det ett av de viktigaste dokumenten för partiet. För att kunna besvara vad landsbygd innebär för de olika partierna krävs en granskning av partiprogrammen. Jag kommer även gå igenom partiernas sakfrågor. I partiernas sakfrågor redogör partierna på en djupare nivå hur de ska genomföra sin politik och vilka strategier de har inom de olika politiska områdena, exempelvis kollektivtrafik.

Texter är något som produceras i mängder. Vi människor möter dessa texter dagligen vilket gör att man inte alltid reflekterar över deras egentliga betydelse och innebörd. Texter är en del av vårt sociala liv. Genom tal och text når vi människor varandra och kan redogöra för det centrala som finns i vår vardag. Texternas budskap och syfte påverkar deras utformning och resultat. För att kunna förstå sig på textens egentliga budskap och innehåll så är bakgrunden en viktig del. Innan tankar och tal har kommit ned i skrift så finns det många händelser som påverkar slutresultatet (Bergström & Boréus 2005a:13f).

Uppsatsen kommer att grundas i en analys av partiprogrammens språk. Utgångspunkten är att språket bidrar till olika effekter, makt och funktioner (Richardson 2007:17). I politiska texter finns det bakomliggande budskap vars dominerande syfte är att övertyga de som läser, att deras kommande röst bör läggas på partiet som skrivit texten. Språket som används skapas utifrån partiernas kontext och vardag, det vill säga det återspeglar den kulturella miljö som finns i partiet. Samtidigt strävar programmets formuleringar efter att så många som möjligt ska finna det rimligt att dela partiets uppfattningar. Beroende på vem eller vilka som partierna vill rikta sig till, formuleras därmed texten på olika sätt (Richardson 2007:11f). Med utgångspunkt i detta har jag därför valt att arbeta med programmets

konkreta språkliga formuleringar för att förstå hur deras bilder av verkligheten är uppbyggda.

2.1 Textanalys

Språket och bruket av språket är sammanknutna med bredare sociala och kulturella processer. Det gör att analysen av språket kan ge oss en fördjupad förståelse av texternas politiska innehåll (Fairclough 2010:20). I de olika texter som valts ut, partiprogram och texter kring sakfrågor, är det just språket jag granskar. I analysen av text blir frågor kring stil och genre viktiga, liksom vilka individer och grupper som skulle identifiera sig och relatera till den här karaktären av text.

För att kunna analysera språket gäller det att fokusera på de ord som har ett speciellt värde i texten. Genom att granska det språk författaren har valt att använda sig av, klagörs vilken samhällelig verklighet han eller hon utgår ifrån (Bergström & Boréus 2005b:305ff). När ett parti formulerar sin text kan det utifrån sitt språk välja att rikta in sig mot en viss samhällsgrupp. Detta görs genom att välja ord och begrepp som en grupp kan identifiera sig med. Partierna kan också välja att formulera en enkel och tydlig text så att alla kan förstå sig på texten och känna tillhörighet, det vill säga skapa intersubjektivitet. Det är genom författarens val av ord och språk läsaren kan uppleva, förstå och känna samhörighet till den verklighet som beskrivs (Bergström & Boréus 2005a:33ff).

Vi människor lever i skilda sociala världar som utformas utifrån våra kunskaper och erfarenheter. Detta skapar olika samhällsperspektiv och vardagsvärldar och därigenom uppstår det olika kulturer. Inom fenomenologin har de sociala vardagsvärldarna studerats. Vi människor lever i olika mönster som är vår sociala vardag och styr oss människor till olika beslut. Dessa mönster ger oss en typ av verklighet som vi förhåller oss till. Det som finns utanför denna vardag blir undantag som individer inte alltid känner sig lika trygga med.

Alfred Schutz som är känd inom den sociala fenomenologin utgick ifrån typifieringar för att förklara det sociala livet. Genom våra mänskliga tolkningar av vår vardag skapas det typifieringar, ord och uttryck som representerar företeelser, som vi därmed inte behöver reflektera över. I vår omvärld finns det olika begrepp och komponenter som hjälper oss att identifiera oss med vår vardagligavärld. Med hjälp av dessa typifieringar känner vi lättare igen oss i situationer och uppfattar oss som trygga. Landsbygden som begrepp blir en typifiering då det antas att vi människor ska ha en gemensam förståelse av begreppet. När begreppet landsbygd nämns aktiveras olika tankescheman som framkallar en viss bild i våra huvuden. Några kanske tänker på sommarstugan vid havet, medan andra tänker på skogen och betesmarker i Smålands inland. Alla har olika uppfattningar utifrån deras vardagsvärld och landsbygden har helt enkelt inte en fast allmän tolkning (Bäck- Wiklund 2010:73ff). Schutz teorier kring typifieringar och social fenomenologi blir därför en utgångspunkt i denna uppsats.

I programmen kan man se att vissa ord och uttryck används för att göra det möjligt för människor att identifiera sig med partiet, genom att skapa en trygghet i läsningen. Många gånger så används nyckelord och metaforer (Richardson 2007:24). Nyckelord är informativa ord som upprepas många gånger och som kan kopplas samman med kulturella grupper eller olika kontexter¹. Om ett parti värnar om det statliga ägandet, kan just ”offentlig sektor” bli ett av nyckelorden i texten för att på ett tydligt sätt visa vad partiet står för. Metaforer är bildliga uttryck som kan kopplas till olika sammanhang². En metafor i ett partiprogram skulle kunna vara ”smutsigt drivmedel”, där man egentligen avser fossila bränslen, som då skulle anses var dåligt val för miljön. Genom att göra en analys av språket, hittas de bakomliggande budskapen som politikerna vill föra fram. Ideologier är det partierna är präglade av och finns som en grund i deras texter som skrivs, men syns inte alltid lika tydligt (Richardson 2007:24).

¹ <http://www.ne.se/lang/nyckelord/273000> (Hämtad 5/6- 2014 13:33)

² <http://www.ne.se/lang/metafor> (Hämtad 5/6- 2014 13:35)

3 Politiska plattformar

Ideologi är själva fundamentet för ett parti. Ideologier kan ses som olika skildringar av samhället. Det vill säga idéer om hur partiet vill att samhället ska utformas idag och i framtiden. Det finns tre grundideologier som har format de klassiska och äldre partierna; socialismen, liberalismen och konservatismen (Färm 2007:8). Under senare tid har det kommit uppstickare som representerar nya ideologier, så som exempelvis feminism och ekologism (Färm 2007:78). Utifrån ideologierna har det formats olika partier med skilda strategier för att nå sina mål. En del partier tangerar olika ideologier medan andra håller sig mer strikt till en och samma. Genom sina ideologiska texter förmedlar de sina visioner till folket (Pedersson 2002:5f).

3.1 Vänsterpartiet

Vänsterpartiet sammanfattar sig som ”*ett socialistiskt och feministiskt parti på en ekologisk grund*”³. Vänsterpartiets målbild är ett demokratiskt, jämlikt och solidariskt samhälle. Ett samhälle som ska vara fritt ifrån förtryck och som är till för oss människor. Enligt partiet prioriteras de ekologiska och sociala konsekvenserna i andra hand av dagens samhälle, vilket partiet vill ändra på⁴. Partiets ideologi utgår ifrån socialismen. Socialismen grundades utifrån Karl Marx samhällsteorier under 1800- talet. Det folkliga ägandet, det vill säga staten, är det ideologiska målet. Staten ska ha makten över näringsliv och samhälle. Socialismen vill att klasser och klasskillnader i samhället ska försvinna. Alla människor ska ha rätt till samma möjligheter. Detta gör att socialismen är motståndare till kapitalism och privat ägande (Ljunggren 2002:15ff). Ibland så kopplas Vänsterpartiet ihop med den kommunistiska ideologin. Vänsterpartiet bröt sig ut ifrån socialdemokraterna under tidigt 1900-tal för att föra en mer vänsterinriktad revolutionärpolitik. Idag finns två idéströmningar inom partiet, där några hellre lutar mot socialismen och andra åt kommunismen. Likväl så

³ <https://www.vansterpartiet.se/material/partiprogram/> (Hämtad 22/4- 2014 11:21)

⁴ <https://www.vansterpartiet.se/material/partiprogram/> (Hämtad 22/4- 2014 11:21)

presenterar partiet sig idag, i sitt partiprogram och andra partitexter, som socialistiskt och feministiskt (Färm 2007:10).

3.2 Miljöpartiet

Miljöpartiet ”*strävar efter en värld där alla kan leva goda liv utan att försämra förutsättningarna för kommande generationer*” (Miljöpartiet 2013:3). Människan är beroende av naturen och genom Miljöpartiets politik är målet att människan ska leva inom naturens ramar. Ledordet är solidaritet. Solidaritet med djur och natur, kommande generationer och alla människor. Utgångspunkten är grön helhetssyn där framtidens utmaningar står i fokus (Miljöpartiet 2013:3).

Miljöpartiet är ett uppstickarparti som har skapats utifrån ett miljöperspektiv och räknas inte med bland de mer traditionella ideologierna. Ideologin är grön och har fått namnet ekologism. Tankarna kring ekologism skapades utifrån den gröna vågen och kärnkraftsmotståndet som var stort under 70-talet. Partiet har blivit allt större med åren och har haft en stor genomslagskraft. Partiet har också bidragit till att andra partier börjat resonera kring miljöfrågor och tänka på kommande generationers förutsättningar. Utgångspunkten hos Miljöpartiet ligger i en viss kritik mot samhällets individers utnyttjande av naturresurserna och miljön. Naturen anses vara samhällets centrum och som samhällets individer ska anpassa sig efter på bästa sätt (Ljunggren 2002:45f).

3.3 Centerpartiet

Grunden för Centerpartiets politik är ”*alla människors lika rätt och värde*”(Centerpartiet 2013:3). För att uppnå den typen av politik vill Centerpartiet att makten ska vara så nära människorna som möjligt. Samhällets individer ska ha rätt att bo var som helst i landet, med utgångspunkt där man känner sig hemma. Partiet grundades utifrån landsbygdsbefolkningen och då främst bönderna. Bondeklassen skulle få

mer frihet och rättvisa från kungen, adeln och prästerna (Centerpartiet 2013:3). Centerpartiets politik har förändrats med åren och anses idag vara ett liberalistiskt parti. Liberalismen vill inte förhålla sig till klasser utan utgår ifrån var individ. Förebilder i det liberala samhället är entreprenörer, de som lyckas ta tillvara på de förmågor som finns runt om i samhället. Genom entreprenörer anses samhället kunna växa och skapa goda förutsättningar för samhällets invånare. Frågor som fri äganderätt och marknadsekonomi gynnar den enskilda, fria människan enligt liberalismen och ska prioriteras (Ljunggren 2002:15ff). Centerpartiet har också kopplats ihop med ekologismen. Partiets ideologi skulle idag kunna beskrivas som ekohumanism. Partiet utgår ifrån samhällets individer samtidigt som naturen kopplas in i politiken. Partiet vill se vilka möjligheter naturen har att ge till samhället och dess individer (Pedersson 2002:7). Partiet är idag en del av alliansen, som även representeras av Folkpartiet, Kristdemokraterna och Moderaterna.

3.4 Partiprogram och sakfrågor

Ett partis grundpelare är partiprogrammet som kan ses som en manual. I vissa fall väljer partierna att namnge dem annorlunda som exempelvis Centerpartiets idéprogram. Däremot är syftet med dokumenten det samma. Partitexter och partiprogram är också till för att nå väljarna. De kan ses som kommunikativa texter som är till för att föra fram olika typer av budskap. Genom texter kan budskap spridas på ett enklare sätt och till fler mottagare än genom muntligt tal. Partitexterna får automatiskt olika fokus då de skrivs till skilda tänkta läsare. I somliga frågor vill partierna hitta en samhörighet och väljer att beskriva sin politik med nyckelord som kopplar samman med olika grupper. Eller så skrivs texterna intersubjektivt, det vill säga att text skrivs på ett tillgängligt sätt och är förståeligt för alla. Därmed kan en större skara bli berörd. Partiprogrammen riktar sig mestadels till partiets medlemmar och de övriga texterna så som på hemsidor, flygblad och reklam till allmänheten (Bergström & Boréus 2005a:13f).

4. Det här är landsbygd

Det finns några olika definitioner av vad landsbygden är och omfattar. Enligt Nationalencyklopedin (2014) så är landsbygden ”*område med ringa tätortsbebyggelse*”. Jordbruksverket (2013a) har tagit fram en klassificering av fyra typområden: storstadsområden, stadsområden, landsbygd och gles landsbygd. Landsbygden är då enligt Jordbruksverket de kommuner som har en befolkning på mindre än 30 000 invånare. Tätorterna som finns i området ska ha mindre än 25 000 invånare. Det som skiljer landsbygden ifrån gles landsbygd är att landsbygden har minst fem invånare på km² och gles landsbygd har mindre är fem.

Inom de olika statliga myndigheterna så finns det landsbygdsdefinitioner där man försöker ringa in vad som ska räknas till landsbygd.

Begreppsbestämningar gör arbetet lättare för myndigheterna, där beslut ska fattas. En entydig landsbygdsdefinition mellan de olika partierna verkar däremot inte finnas. Landsbygden blir ett underförstått och svävande begrepp. Ett begrepp där det förväntas att uppfattningen ska vara den samma för alla och inte kräver precisering. Intersubjektivitet anses finnas som delad förståelse, men som egentligen inte finns då vi människor utgår ifrån olika erfarenheter. Genom våra erfarenheter och kunskaper skapar vi vår syn på vardagen som kan leda till missförstånd i vardagsspråket (Bäck-Wiklund 2010:72ff). Det är partierna som är beslutsfattande på högsta nivån, men de har ingen tydlig gemensam precisering av vad landsbygd är. I de olika partitexterna så redogörs det inte i klartext vad landsbygd innebär för de respektive partierna. Preciseringen av landsbygd uttrycks istället genom beskrivningar av miljö och dess element, i olika partitexter. När beslut ska tas på en politisk nivå krävs ingen djupare förklaring av vad landsbygd är, men när politiken ska förverkligas blir precisering ett måste. Frågan är om myndigheternas definition av landsbygd stämmer överens med den bild som partierna från början målat upp?

I vilken utsträckning de olika partierna vill framhäva och betona sin landsbygds politik i respektive partiprogram och partitexter varierar stort.

Både Miljöpartiet och Centerpartiet har ett tydligt landsbygdsavsnitt i sina partiprogram och sakfrågor på sina hemsidor. Vänsterpartiet däremot nämner inte landsbygden i sitt partiprogram och landsbygden finns inte med i de politiska områdena på partiets hemsida. Det finns dock en landsbygdsplattform, ett dokument som riktar sig enbart till landsbygden. Eftersom Vänsterpartiet inte har någon direkt synlig partitext som behandlar landsbygden, skapar det funderingar hos mig som läsare. Du måste nämligen söka efter begreppet landsbygd på partiets hemsida för att kunna få fram dokumentet. Dokumentet ligger då inte heller först i söklistan. Antingen så är det inte en del av partiets viktigaste frågor. Eller så vill partiet helt enkelt inte göra någon form av avgränsning och skilja på stad och land, utan istället se Sverige som en enhet. I och med att det ändå finns en landsbygdsplattform så har Vänsterpartiet en form av landsbygdspolitik som det kan lägga fram och vi väljare kan få en uppfattning om vad partiet tycker i de frågor som behandlar landsbygden.

I partiprogrammen och landsbygdsplattformen där landsbygd diskuteras finns det ett inledande stycke där landsbygden beskrivs på ett kortfattat sätt. Trots att det är samma begrepp de pratar om ter sig deras beskrivningar olika. I och med att partierna är konstruerade utifrån olika ideologier, framställs skilda beskrivningar av landsbygden. Alla människor har olika typer av kunskaper och erfarenheter som vi bär med oss genom livet. Dessa erfarenheter formar oss och hur vi ser på samhället. Partierna består av individer som samlats vid samma ideologiska syn och vill verka tillsammans för gruppens verklighet. I och med detta så kan begreppet landsbygd skilja sig i förklaringen mellan de olika partierna (Bergström & Boréus 2005a:33ff).

De delar i partiprogrammen och landsbygdsplattformen där landsbygden presenteras som politik, inleds så här;

”Vi vill skapa förutsättningar för att alla ska ha både rätten och möjligheten att bo var man själv önskar i Sverige. Landsbygden har många tillgångar, inte enbart mark och råvaror utan också i form av natur och

kulturlandskap där det finns möjlighet att skapa attraktiva boendemiljöer. Vår övergripande strategi bygger på långsiktighet, en utvecklad samverkan, ett större regionalt inflytande och ett tydligt ansvar för staten att grundläggande samhällsservice finns i hela landet”. (Vänsterpartiet 2013:3)

”Ett fungerande samhälle bygger på välfärd, utveckling och högkvalificerade jobb i hela landet. Den snabba urbaniseringen innebär utmaningar för både för stad och landsbygd. En levande landsbygd erbjuder attraktiva livsmiljöer med närhet till friluftsliv och rekreation. I en tid av omställning spelar landsbygden en avgörande roll för utvecklingen av ett hållbart samhälle genom bland annat satsningar på förnybar energi och lokal matproduktion”. (Miljöpartiet 2013:25)

”En levande landsbygd är förutsättningen för ett hållbart samhälle. Landsbygden är platsen för framväxten av den gröna energin. Sverige ska visa vägen för hur skogen kan utvecklas som källa till biologisk mångfald, biomassa och som kolsänka. Svenskt jordbruk, fiske och jakt ska ta ledningen för den klimatsmarta, sunda och säkra maten”. (Centerpartiet 2013:9)

Bara efter ett kort stycke så kan partiernas tankar om hur de ser på landsbygden skildras. Genom sitt valda språk gör partierna uttryck för sin verklighetsbild som de vill förmedla till sina läsare. Alla de tre partierna väljer att beskriva landsbygden i bestämd form, singular. Landsbygden betraktas som en typ av plats som är homogen. Det vill säga, där det är landsbygd, där erbjuds samma typer av möjligheter och förutsättningar. Partierna tangerar varandra ibland med sina uttryck, men beskriver landsbygden ändå med olika fokus.

I alla de tre styckena så ses en skymt av deras ideologi i texten. Det finns ord som kan kopplas till respektive ideologi och det ställningstagande som de olika partierna har. Vänsterpartiet påpekar att staten har ett tydligt ansvar och central roll i landsbygdsfrågan, vilket är i linje med deras socialistiska utgångspunkt. Miljöpartiet berör miljöfokus när det talar om förnybar

energi. Centerpartiet som talar om de gröna näringarna vilket understryker deras ideologi som jobb och företagande inom liberalismen.

Det är inte bara partiernas ideologi som lyser igenom utan också deras förhållningsätt till ämnet och vad de anser landsbygden består av. Genom att göra en granskning av utvalda nyckelord, och studera ordens synonymer kan underliggande, dolda budskap förtydligas. Vid en allt mer djupgående granskning av textens ord, upptäcks budskap som inte är tydliga för läsaren vid en första genomläsning. Genom de valda orden skapas sammanhang och betydelser som knyts till begreppet landsbygd. Beroende på vilka sammanhang som skapas upplevs begreppet landsbygd på olika sätt. Om texten exempelvis uttrycks med friluftslivbegrepp eller begrepp anknutna till arbete, kommer vi människor därigenom att göra omedvetna tolkningar och sätta in landsbygden i olika kontexter. De förutsättningar som författaren ger begreppet landsbygd genom de valda orden, är själva diskursen. Genom de ord och begrepp författaren väljer, skapas diskurser genom att orden både explicit och implicit fyller begreppet landsbygd med ett innehåll (Bergström & Boréus 2005a:327f).

En annan intressant infallsvinkel är att studera hur partierna väljer att formulera sig utifrån vilka de riktar sig till. Vilka har partierna som sina huvudsakliga tänkta läsare? I en opinionsmätning ifrån SCB (Statistiska centralbyrån) under 2013, visades riksdagspartiernas största väljargrupper ute i landet.

Centerpartiets väljargrupp har en medelålder på 53 år, som är den högsta av alla riksdagspartier. Könsfördelningen är till 49,3 % kvinnor. Partiet har sitt största stöd ifrån landsbygdsbefolkning då det endast är 18,8 % av väljarna som bor i städerna. Småland, Mellansverige och Västsverige är de geografiska områden där partiet har flest sympatisörer. Vänsterpartiets väljargrupp har en medelålder på 45,4 år. Könsfördelningen är till 55,4% kvinnor. Partiet har sitt största stöd ifrån norra Sverige samt städerna Stockholm och Göteborg. Miljöpartiets väljargrupp har en medelålder på 42,3 år och är den lägsta av alla riksdagspartier. Könsfördelningen är till 62

% kvinnor. Miljöpartiet är ett tydligt storstadsväljarparti där 47,7 % av deras väljare bor i Sveriges tre största städer^{5,6}.

Vänsterpartiet väljer att rikta in sig mot tillgångar i sin inledande text. Vad det är landsbygden har att erbjuda och vilket utbud det finns. Att mark och råvaror är belägna på landsbygden, förefaller naturligt för de flesta enligt partiet, då det uttrycker sig med orden "inte enbart". Partiet vill betona att det också finns andra alternativ som inte alltid är så uppenbara. Exempel på dessa alternativ är natur, kulturlandskap och möjlighet till attraktiva boendemiljöer. Kulturlandskap är ett ord som betyder mark som är påverkad av industriell verksamhet. Oftast sätts kulturlandskap i förbindelse till odlingslandskap, betesmarker och en historisk antydan⁷. Det Vänsterpartiet egentligen formulerar är att på landsbygden bor man nära betesmarker och odlingslandskap, vilket kan ge goda förutsättningar för populära och attraktiva boenden. Texten lägger fokus på de som vill bo i en vacker, historisk och attraktiv miljö. Partiet får både med industrin samt staten som perspektiv i sin text, vilket är två socialistiska begrepp. Känslan partiet ger är att det riktar sig till de som har tanken att flytta ut på landsbygden men som tvekar på grund av det dåliga service utbudet. Vänsterpartiet återspeglar de problem som kan förknippas med problematiseringen som anses finnas på glesbygden. Är då landsbygd och glesbygd detsamma för partiet?

I och med att Vänsterpartiet har sin största väljarkrets i den norra delen av landet och i städerna, blir det inte så förvånande att de vill utvidga synen av landsbygden. De norra delarna av landet har inte alltid de bästa förutsättningarna för jordbruk, och människor i städerna söker många gånger efter annat än skogs- och jordbruk. Samtidigt så poängterar partiet att mycket av landsbygden består av jordbruk och skog, vilket ger känslan att det välkomnar en vidare väljarkrets.

⁵ <http://www.scb.se/sv/Hitta-statistik/Artiklar/SD-politikerna-mest-lika-sina-valjare/> (Hämtad 13/5-2014 13:49)

⁶ <http://www.di.se/artiklar/2013/12/10/sa-ser-valjarna-ut--parti-for-parti/> (Hämtad 13/5-2014 13:44)

⁷ <http://www.ne.se/lang/kulturlandskap> (Hämtad 13/5-2014 09:47)

Miljöpartiet säger att landsbygden erbjuder attraktiva livsmiljöer. Livsmiljöer är ett ord inom biologin som står för en plats där arter ska kunna fortleva och fortplantera sig, det vill säga fungerande ekosystem⁸. Texten förmedlar inte bara människans förutsättningar på landsbygden, utan även andra arters och att alla ska kunna verka tillsammans. I och med att partiet använder sig av ett erkänt biologisk ord, som kan uppfattas olika beroende på vilka förkunskaper läsaren har, kan texten ge olika syftningar. Vid en första genomläsning så får jag som läsare känslan av att Miljöpartiet beskriver boställen, men vid en närmare granskning så upptäcks den biologiska prägel. Ett biologiskt avtryck som visar partiets ekologism. Genom interdiskursivitet kan ett ord ge flera betydelse men samtidigt behålla en grundvärdering. Detta sker när Miljöpartiet tar ett ord ifrån ett sammanhang (det biologiska) och leder in i ett annat (det politiska). Då kan partiet behålla sin grundideologi men forma det till ett bredare urval och delvis ny innebörd.

Miljöpartiet nämner även närheten till friluftsliv och rekreation. Friluftsliv som är synonym till motion/sport, och rekreation som är ekvivalent med orden avkoppling och vila. Texten ger en upplevelse av att det är semesterboende partiet antyder. En plats att bo på för avkoppling och friluftaktiviteter i balans med de ekosystem som finns på platsen. Detta är kanske inte den syn som landsbygdsborna själva har, då många jobbar och lever sina vardagsliv på landsbygden. Det ger därför en antydning om att det är till stadsbefolkningen som partiet riktar sig till. Miljöpartiet nämner också staden och påpekar att den kommer att drabbas om landsbygdens urbanisering fortsätter. Det ger också en känsla av ett stadsperspektiv. Miljöpartiet indikerar att landsbygden är en viktig komponent när det gäller förändring av samhället. På landsbygden ska den förnybara energin produceras, energi som hela tiden kan förnyas i samma takt som den förbrukas och som grundas av solenergi⁹. Även den lokala maten ska tillverkas där. Fokus ligger inte på vad som finns idag utan vad landsbygden kan bidra med i framtiden efter en form av hållbar omställning. Partiet

⁸ <http://www.ne.se/livsmiljö> (Hämtad 13/5- 2014 10:38)

⁹ <https://www.ne.se/förnybara-energikällor> (Hämtad 15/5- 2014 11:44)

klassar inte landsbygden som en hållbar del av samhället i nuläget. Känslan som texten ger är att partiet ser landsbygden som en del av lösningen till ett hållbart samhälle. Landsbygden är en viktig del för att uppnå de hållbarhetsmål som Miljöpartiet arbetar för.

Det är inte så konstigt att Miljöpartiets beskrivningar och uttryck fångas upp av väljare som lever i städerna samt yngre människor. Det finns nämligen forskning som påvisat att jordbruket som näring och boplats inte är lika erkänt som tidigare. Landsbygden idag ses många gånger som en semesterort där det tas råvaror ifrån. De yngre generationerna idag kommer allt längre bort ifrån landsbygden och det som finns där, då majoriteten bor i större samhällen¹⁰.

Centerpartiet fokuserar mycket på det hållbara. Den hållbara gröna energin framförs som en viktig del av landsbygden. Ordet grönt kopplas många gånger ihop med naturen och det naturliga, samtidigt som det står för något nytt och modernt¹¹. Energi står för kraft, handling och arbete¹². Partiet styr även in sig mot olika näringar, som partiet anser vara viktiga för det hållbara samhället. Skogsbruk, jordbruk, jakt och fiske är de näringar som partiet lägger fokus på. Genom dessa näringar ger landsbygden biologisk mångfald, biomassa och klimatsmart mat. Detta är ett perspektiv som kanske mestadels upplevs utifrån dem som bor på landsbygden och faktiskt utövar dessa typer av arbete. Partiet lägger inte samma fokus på rekreation och attraktiva boendemiljöer som de andra två partierna gör. Centerpartiet framhäver den mer traditionella synen på landsbygden istället för den mer nymodiga. Deras traditionella landsbygdsfokus påverkar säkerligen deras väljare, då de har sina flesta väljare på just landsbygden. I sin politik lägger partiet stor tyngd på hur landsbygden ser ut idag, och de möjligheter och verksamheter som idag finns etablerade på landsbygden.

¹⁰ <http://www.iffs.se/wp-content/uploads/2011/01/20080213175154fil70rGy03245Xynk30fBa9.pdf> (Hämtad 29/5- 2014 11:12)

¹¹ <http://www.ne.se/grönt> (Hämtad 28/4- 2014 12:11)

¹² <http://www.ne.se/lang/energi/162380> (Hämtad 29/4- 2014 08:46)

Centerpartiet påvisar inte lika stor vikt vid landsbygdens utvecklingsmöjligheter som Miljöpartiet och Vänsterpartiet. Centerpartiets formulering av text kan kanske ge svar på varför de fortfarande inte har så många väljare i städerna. När det idag behövs skrivs barnböcker för att se kopplingarna mellan stad och land, visar också att traditionella landsbygdsuttryck kan vara oklara för de yngre väljarna som är uppvuxna i städerna¹³.

I alla de tre texterna som har analyserats ovan, framkommer känslan av att alla partierna riktar sig till sina traditionella väljare och vidgar sig inte så mycket. Orsaken är antagligen att partiprogrammen riktar sig till partiet och dess medlemmar. I och med att partierna fokuserar på olika miljöer som en del väljare känner igen sig i och andra inte, så blir väljar- resultaten varierande. Olika grupper sluter sig till sina vardagsmiljöer som de känner sig hemma i, utifrån partiernas formulering av sina texter. Detta visas tydligt i SCB:s väljarundersökning (2013), där det visade sig att partierna ofta få väljare i samma geografiska områden¹⁴. Det vill säga väljare med likartad livsstil och vardag söker sig till samma parti.

¹³<http://www.jordbruksverket.se/pressochmedia/nyheter/nyheter2014/jordbruksverketgerutbarnbokomkopplingenmellanstadochland.5.37e9ac46144f41921cd10184.html> (Hämtad 16/5- 2014 09:32)

¹⁴<http://www.scb.se/sv /Hitta-statistik/Artiklar/SD-politikerna-mest-lika-sina-valjare/> (Hämtad 13/5- 2014 13:49)

5 Sakområden

Det finns några kategorier som kommer upp hos alla partier när de redogör för sin syn på landsbygden och som verkar ha en större tyngd i landsbygdspolitiken. De kategorier som alla partierna tar upp är jordbruk, transport, samhällsservice och energi. Dessa kategorier diskuteras i deras partiprogram och plattform, men inte lika utförligt som på deras hemsidor. På hemsidorna har alla partierna speciella sakfrågor där de redogör för sin politik på en djupare nivå. Här skildras den problematik som finns i dagsläget och vad partiet vill satsa på inför framtiden, ibland även hur.

Sakfrågorna får ett mer inriktat fokus till skillnad från partiprogrammen. Partiprogrammet fungerar som en manual för partiets medlemmar, och sakfrågorna riktar sig mer utåt till väljarna. Sakfrågorna finns för att snabbt kunna få en överblick över hur partierna ställer sig i olika frågor. Detta material kan därför bli mer riktat åt den tänkbara läsaren. De som vill rösta kan leta upp sin eller sina mest tilldragande sakfrågor istället för att läsa igenom ett helt partiprogram.

5.1 Jordbruk

Alla de tre olika partierna nämner jordbruket i någon form när de pratar om landsbygden. Nedan följer ett stycke ur Centerpartiets inledning till sakfrågan kring jordbruk, jakt och fiske.

”Skogen, jordbruket och fisket ger alla både mat och möjligheter till intäkter. Dessutom är det avkopplande att vistas i skogen eller fiska en sommardag. Därför behöver vi underlätta både för dig som äger marken och skogen men också för dig som konsumerar det som produceras där. Vi ska förenkla, inte krångla till det”¹⁵.

I detta stycke så försöker Centerpartiet att vända sig till fler individer runt om i landet. Partiet formulerar sig till de som äger marken, det vill säga skogsägarna och jordbrukarna. Samtidigt nämner Centerpartiet de

¹⁵ <http://www.centerpartiet.se/var-politik/alla-fragor/jordbruk-jakt-och-fiske/> (Hämtad 6/5. 2014 08:19)

konsumenter som tar del av de varor och tjänster som härstammar från jordbruk och skogsbruk. På detta sätt får de med en bredare målgrupp, istället för att rikta sig till endast en väljargrupp. Läsarna kan därigenom känna sig mer berörda och att texten är riktad till dem. När partiet skriver att skogen, jordbruket och fisket ger möjligheter till intäkter, vänder det sig mer åt producenterna. Det är helt enkelt lättare för dem att se jordbruket, fisket och skogen utifrån den anblicken. Producenterna jobbar med dessa näringar dagligen för att få en inkomst.

Senare i stycket reformerar partiet sitt språk och beskriver de tre olika näringarna på ett mer romantiserat vis. Partiet beskriver det som en njutning av att kunna vandra runt i naturen eller att åka ut och fiska. Detta sätt att se på jordbruket och skogen sammanfattar många gånger en stadsinvånares syn av landsbygden. Individer som bor långt ifrån landsbygden kan få det svårt att komma i närhet av skogslandskapet i andra syften än när det gäller avkoppling och fritidsintressen.

I alla världar så väljs språket utifrån vem det är man talar med (Richardson 2007:11). Just i detta stycke har partiet formulerat sig för att kunna rikta sig till flera grupper samtidigt och ge en ökad förståelse. Detta är smart, då partiet inte behöver välja. Det ställer sig inte helt och hållet på någons sida, utan försöker förmedla att partiets politik kommer att gynna alla parter. Det som inte beskrivs är de konflikter som skulle kunna uppstå när marken ska gemensamt utnyttjas och kunna användas på flera olika sätt. Vi har allemansrätt i Sverige som gör det möjligt för flera att utnyttja samma mark men på olika sätt. Detta kan skapa konflikter, men inget Centerpartiet berör i sin text.

Ett annat stycke som Centerpartiet publicerat på sin hemsida, är det som riktar sig helt och hållet mot jordbruket. Det formuleras så här;

”Det svenska jordbruket handlar om öppna landskap, god omsorg om djuren och en säker matproduktion. För att svenska bönder ska kunna konkurrera på lika villkor med bönder i andra länder behövs det enklare

regler i EU. Då kan vi behålla den höga kvaliteten i jordbruk och djurhållning som vi har idag”¹⁶.

Richardson (2007:41) påpekar att det i alla skrivna texter finns en baktanke om att kunna påverka. Stycket som Centerpartiet har formulerat är ett tydligt exempel på just detta. Partiet vet i grund och botten vilka självklara ord som människor vill koppla till jordbruket och har sedan utgått ifrån de begreppen; öppna landskap, god djuromsorg samt säker matproduktion. Just dessa begrepp är trygga, för att inte göra någon upprörd. Det hade varit otaktiskt för ett parti att skriva motsatsen, dvs. dålig djurhållning eller osäker matproduktion. Texten i sig blir intersubjektiv, det vill säga orden som väljs är till för att skapa en delad och gemensam förståelse¹⁷. Det ska inte uppstå missförstånd och ingen som läser texten ska känna sig utanför. Partiet vill där igenom visa att det finns tillhörighet för alla.

Om man som läsare sedan läser vidare i partiets sakområde, jordbruk, vill det förenkla regler och blanketter inom EU och myndigheter för jordbrukare och skogsbrukare. Detta är ett perspektiv som de delar med de som utför dessa näringar. Det kan vara svårt för övriga att förstå hur dessa regelverk och blanketter ser ut och varför de i dagsläget anses vara besvärliga. Vilket kan påverka om en läsare röstar på partiet eller inte i de kommande valen.

Vänsterpartiets text kring sakfrågan jordbruk och mat har formulerats enligt nedanstående citat;

“Vi vill öka stödet till ekologiskt jordbruk och till att produktion, förädling och distribution av mat ska ske närmare konsumenten. För att öka andelen hållbar mat inom offentlig sektor, ska god mat som har mervärde för miljön och lokalsamhället ha förtur. Samtliga större enheter inom offentlig sektor, som sjukhus och större skolor ska kunna laga sin egen mat. Staten bör stödja kommunernas och landstingens arbete för en grön upphandling av livsmedel som är ekologisk, närproducerad och djuretisk”¹⁸.

¹⁶ <http://www.centerpartiet.se/var-politik/alla-fragor/jordbruk-jakt-och-fiske/jordbruk-och-djurhallning/> (Hämtad 6/5- 2014 08:46)

¹⁷ <http://www.ne.se/lang/intersubjektivitet> (Hämtad 6/5- 2014 09:10)

¹⁸ <http://www.vansterpartiet.se/politik/jordbruk-och-mat/> (Hämtad 16/5- 2014 08:00)

Till skillnad ifrån Centerpartiet så har Vänsterpartiet en bestämd åsikt där det visar att det är ekologisk produktion som det föredrar, inget annat. Den ekologiska produktionen ska få ökat stöd och även prioriteras i olika typer av upphandlingar. Här riktar sig partiet mot det gröna alternativet och till de väljare som fördrar det ekologiska jordbruket framför det konventionella jordbruket. Partiet vill också ha kortare livsmedelskedjor så att slutkonsumenten kommer närmare maten och också får en näringsrik mat. Partiet tar ställning som kan bidra till både fler väljare, men även färre om många inte delar uppfattning angående den ekologiska inriktningen. Fokus på miljö och lokalproduktion gör även att Vänsterpartiet konkurrerar med Miljöpartiets väljare. Både Miljöpartiet och Vänsterpartiet har många väljare i städerna som förespråkar miljöfrågor, vilket skapar konkurrens. Partiet vill också ha kortare livsmedelskedjor så att slutkonsumenten kommer närmare maten och också får en näringsrik mat.

Mycket av ansvaret ligger hos staten i Vänsterpartiets politik. Staten borde stödja god, hållbar upphandling i både kommuner och landsting. Offentlig sektor, sjukhusen och större skolor är de som ska kunna dra nytta av de kortare livsmedelskedjorna. Sjukhus och större skolor är två enheter i samhället som många av invånarna någon gång under livet stöter på. Sjukhus där man kan hamna om man blivit sjuk och skola som sätter grunden för utbildning. Genom att nämna dessa två enheter i sin text, kan många läsare relatera till texten och hålla med om att viktig och näringsrik mat är viktiga i dessa sammanhang.

Sakfrågan riktar sig både mot jordbruk och mat. Det som mestadels lyfts fram i texten är maten. Det är ekologisk jordbruksproduktion som nämns men partiet har valt att inte gå så mycket djupare in på sin jordbrukspolitik i sakfrågan. Frågan är om partiet vill rikta sig mer till väljarna som anser att matens hantering är en viktig fråga, mer än själva jordbrukspolitiken?

Miljöpartiet däremot är mycket tydliga om vad de vill med sin jordbrukspolitik och vad det är som krävs inför framtiden.

”EU-länderna behöver ställa om till ett modernt, ekologiskt jordbruk som producerar god, nyttig och säker mat. Detta kräver minskat stöd till sådant jordbruk som är beroende av konstgödsel och kemiska bekämpningsmedel och därför orsakar övergödning och sprider miljögifter. Vi vill att EU:s jordbruksbudget ska bli mycket mindre än vad den är i dag och stödja ekologiskt jordbruk, nyttiga ekosystemtjänster och landsbygdsutveckling”¹⁹.

Precis som Vänsterpartiet så vill Miljöpartiet satsa på ekologisk jordbruksinriktning. Miljöpartiet är dock ännu mer tydligt med att det är ekologisk produktion som gäller och inget annat. Denna ambition vill partiet inte enbart tillämpa i Sverige, utan i hela EU. Det konventionella jordbruket anges som orsaken till utsläpp av miljögifter och övergödning, och ska därför få mindre stöd. Här förklarar partiet sin politik genom att ge ett perspektiv av det partiet inte står för. Genom att tydligt förklara vad det tycker för det konventionella jordbruket kan det därigenom visa sin ideologi (Boréus & Bergström 2005:283f). Sedan kopplas den ekologiska produktionen samman med god, nyttig och säker mat istället. Det är inte många läsare som inte skulle föredra god, nyttig och säker mat. Miljöpartiet får genom sin formulering, den konventionella maten att uppfattas som giftig, dålig och onyttig.

Miljöpartiet vill även se en förändring i EU:s budget. Det ska ske en omfördelning utifrån dagens tillstånd och det ekologiska jordbruket samt ekosystemtjänster ska bli vinnarna istället. Miljöpartiet vill se en omställning ifrån dagens brukningssätt och få det mer miljöanpassat. Partiet lägger ingen större vikt i delad förståelse. I och med att partiet väljer att rikta sig enbart åt miljöfrågor blir det ingen intersubjektiv text. Människor som inte är lika insatta i miljöpolitiken kan få de svårare att relatera till texten.

Miljöpartiet är mycket tydligt när det gäller behovet av och deras ambition, att förändra dagens jordbruk. Det är också väljare med samma synsätt och ambition som partiet i huvudsak vill nå med sin politik. Ett vinnande koncept då det ekologiska och närproducerade har fått ett stort uppsving i

¹⁹ <http://www.mp.se/politik/mat-och-jordbruk> (Hämtad 16/5- 2014 08:16)

Sverige under de senaste åren. Speciellt i storstäderna där partiet har majoriteten av sina väljare²⁰.

5.2 Bilen som transportmedel

Det finns många olika kategorier inom transport. Allt ifrån cykel och kollektivtrafik till bil och järnväg. Bilen har blivit en stor diskussionsfråga mellan Centerpartiet och Miljöpartiet. Båda partierna vill profilera sig som landsbygdsparter med miljöansvar, men har två olika tillvägagångsätt gällande hur bilägande och biltrafik ska beskattas. I olika debatter så är båda partierna duktiga på att visa och debattera just om denna skillnad²¹.

Många gånger så är bilen en självklarhet för landsbygdsbefolkningen, detta påpekar alla de tre partierna i sina texter. Däremot så ingår bilen som en fråga i de klimathot som världen står inför. En lösning blir därför en viktig politisk fråga. Det intressanta är att partierna ser bilen som ett måste för människorna på landsbygden men har olika lösningar hur problemet med utsläpp från bilar ska lösas.

Centerpartiet klargör att vi aldrig kommer att lyckas ersätta bilarna med järnväg och kollektivtrafik till 100 %. Det kommer alltid behövas bilar i olika sammanhang. Det är utifrån denna förutsättning partiet vill arbeta. Centerpartiet utgår ifrån tre punkter som de vill genomföra med sin bilpolitik.

”Det är utsläppen vi ska jaga, inte bilarna. Att kunna köra bil är nödvändigt för många människor för att få vardagen att fungera. Därför behöver bilarna bli bättre. Vi tycker också att du ska tjäna på att välja en miljövänlig bil. Centerpartiet vill: skapa en gemensam syn inom EU på vad en miljöbil är, införa ett system där det är högre skatt på bilar som släpper ut mer, satsa på forskning och utveckling för att utveckla elbilarna”²².

²⁰ <http://www.dn.se/ekonomi/halsosam-kosttrend-far-branschen-att-tank-gront/> (Hämtad 9/5- 2014 09:15)

²¹ <https://www.youtube.com/watch?v=9sXNpKRCXbs> (Hämtad 6/5- 2014 10:38)

²² <http://www.centerpartiet.se/var-politik/alla-fragor/infrastruktur-och-trafik/bil/> (Hämtad 6/5- 2014 10:00)

Centerpartiet väljer att formulera sig så att bilisterna ska få alternativ. Det är inte upp till partiet att avgöra vilka transportmedel samhällets invånare ska använda. Det ska löna sig att välja en miljövänlig bil, men inte vara ett krav. Centerpartiet vill ha en högre skatt på de bilar som släpper ut mest föroreningar, men inte på alla bilar.

Partiet kopplar även in sin liberala politik med forskning och utveckling. Liberalismen som säger att samhället ska formas och utvecklas utefter nya forskningsresultat, och partiet skriver att det ska investeras i forskning kring elbilar och förnybar energi (Färm 2007:38).

Vänsterpartiets politik kring biltrafiken uttrycks följande;

”Klimatförändringarna kräver att vi ställer om våra transportsätt. Det är viktigt att detta arbete inte slår mot dem som saknar alternativ till bilen på landsbygden. På samma sätt behövs åtgärder som stödjer jord och skogsbruk vid ökad beskattning av tunga fordon. Det är inga miljövinster i att försämra villkoren för dessa näringar i Sverige”.(Vänsterpartiet 2013:4) Även Vänsterpartiet ser inte bilen som det största klimatproblemet utan våra transportsätt i allmänhet. Det hjälper inte att höja bilskatten, då det kommer drabba människorna på landsbygden som är beroende av bil. Partiet påpekar också att en höjning skulle påverka företagen, som finns på landsbygden, negativt. Speciellt åkeriverksamhet som har tunga fordon och kör långa sträckor. Vänsterpartiet skriver inget om miljöbilar och om att de ska prioriteras. De lägger istället sin tyngd vid järnvägen och kollektivtrafiken i städerna där de anser att det behövs störst satsningar²³.

Miljöpartiet formulerar sig annorlunda i sin bil- och trafikpolitik, till skillnad ifrån Centerpartiet och Vänsterpartiet.

*”Miljöpartiet vill minska bilismen och fördubbla kollektivtrafiken, höja bensinskatten med en ”klimathundring”, och ge bonus till moderna energisnåla bilar och ta ut en avgift på smutsiga energislösande bilar”*²⁴.

²³ <https://www.vansterpartiet.se/politik/kollektivtrafik/> (Hämtad 7/5- 2014 13:13)

²⁴ <http://www.mp.se/politik/bilar-och-bensinskatt> (Hämtad 9/5- 2014 10:09)

Miljöpartiet ser biltrafiken som ett stort problem som fordrar en lösning. Partiet anser att bilen påverkar klimatet, skapar olyckor och är ett ineffektivt sätt att färdas på. Målet för partiet är att samhället gå över helt till andra drivmedel, och att kollektivtrafiken samt cykelbanor ska byggas ut som ett bättre alternativ. Partiet nämner att bilen är viktigt för många på landsbygden, men att det därför måste finnas bränslesnålare bilar (Miljöpartiet 2013:22f).

Miljöpartiets förslag som har gjort Centerpartiet upprört är den så kallade ”klimathundringen”. Tanken är att bensinskatten ska höjas, vilket enligt Miljöpartiet kommer påverka en genomsnittsbilist med ca 100 kronor per månad. Partiet vill även lägga på en avgift för de ”*smutsiga energislösande bilarna*”²⁵. Partiet vill genom avgifter, påverka samhällets invånare att välja alternativa och mer miljövänliga färdsätt. Ett förslag som enligt Centerpartiet och även Vänsterpartiet kommer påverka landsbygdsborna negativt, då de anser att landsbygdsbefolkningen många gånger kör mer än den så kallade genomsnittsbilisten. Förslaget blir däremot förståeligt i och med partiets ideologi. Miljön ska komma i första hand och människan ska helt enkelt anpassa sig.

När det gäller kollektivtrafik så visar det sig att det är i städerna partiet vill göra en insats och inte på landsbygden som de antyder i partiprogrammet. I sakfrågan kring tåg och kollektivtrafik nämns aldrig landsbygden utan partiet tar endast upp att kollektivtrafiken ska fördubblas i storstäderna. Även inom järnvägen vill partiet satsa främst höghastighetståg mellan storstäder²⁶.

Politiken går således isär. Antingen så ska bil- användandet begränsas eller så ska det satsas på ett miljövänligare transportsätt överlag. Centerpartiet vill ge valmöjligheter till miljövänligare bilar. Vänsterpartiet vill göra en insats på neddragningar av biltrafiken inne i storstadsområdena, där bilen

²⁵ <http://www.mp.se/politik/bilar-och-bensinskatt> (Hämtad 9/5- 2014 10:09)

²⁶ <http://www.mp.se/politik/tag-och-kollektivtrafik> (Hämtad 9/5- 2014 10:15)

anses ha störst inverkan. Miljöpartiet vill ta ut högre avgifter för alla som kör bil.

Miljöpartiet är ännu en gång tydliga med sin miljöpolitik där det är människan som ska anpassa sig till miljön. Miljöpartiet har ett mer storstadsperspektiv i denna fråga. Människorna på landsbygden kommer att påverkas om bensinskatterna höjs, samtidigt som det endast är i städerna det investeras i kollektivtrafik och järnvägen. Centerpartiet och Vänsterpartiet är inte lika strikta, utan hoppas på förändringar utan en höjd bensinskatt och att fler transportalternativ ska finnas även för dem som bor på landsbygden. Sen är det upp till människorna själva att bestämma hur man vill göra.

5.3 Samhällsservice

De tre partierna pratar alla om samhällsservice som en självklarhet för hela Sverige. Både stad och land ska kunna få möjlighet till den service som de behöver. När man sedan läser igenom de olika texterna, både i partiprogrammen och på deras hemsidor så har de olika utgångspunkter utifrån vad samhällsservice är. Vänsterpartiet säger;

”Grunden för lokala servicekontor bör vara Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Polis och kommunal service.” (Vänsterpartiet 2013:9)

Centerpartiet säger,

”Alla människor ska garanteras tillgång till sjukvård, utbildning och omsorg samt fysisk och digital infrastruktur. Järnvägen till samhället, vägen till huset, bredbandet till skärmen och vägen till världens kunskap - alla dessa ska vara öppna för alla och tillgängligt för alla”. (Centerpartiet 2013:15)

Miljöpartiet säger;

”Miljöpartiet prioriterar att byskolor ska kunna leva kvar, att folkhögskolorna får utvecklas och att samhällsservice som arbetsförmedling, bredband, försäkringskassa, polis och tågtrafik finns tillgänglig i hela landet”²⁷.

²⁷ <http://www.mp.se/politik/lands-och-glesbygd> (Hämtad 7/5- 2014 13:25)

Genom att se på vad partierna vill satsa på, visar också vad det är de tycker saknas och är bristfälligt idag. Vänsterpartiets samhällsservice är inriktat mot olika typer av myndigheter. Försäkringskassa för människor som är grunden för ersättning och bidrag. Arbetsförmedling till de arbetslösa och den kommunala service som ingår inom den offentliga sektorn. Det är helt enkelt de statliga enheterna som är i fokus i enighet med Vänsterpartiets ideologi.

Centerpartiet skriver istället om utbildning och infrastruktur. Både i form av bredband och vägar. Centerpartiet tar även upp sjukvården, som ingen av de andra uttrycker sig om, gällande samhällsservice. Centerpartiets utgångspunkt är som tidigare nämnts människan och dess rätt till frihet och rörlighet. De punkter som de tar upp inom den viktiga samhällsservicen blir en klar koppling till deras ideologiska grund. Vägar för fri rörlighet, utbildning för de fria valen och sjukvården för människans fortlevnad.

Miljöpartiet vill satsa på statliga institutioner, järnväg och bredband. Detta för att öka möjligheterna för utbildning och rörelse, hos individerna som bor på landsbygden.

Det är intressant att se hur olika de bedömer begreppet samhällsservice. Det är inte konstigt att debatter mellan partierna går isär, när det egentligen är olika intressen som de pratar om. Samhällsservice blir precis som begreppet landsbygd, många tar det för givet och pratar om det som en bestämd sak. Men synen på vad det egentligen är skiljer sig mellan samhällets individer.

5.4 Energi

Begreppet förnybar energi är ett av nyckelorden som berörs av alla tre partierna när de talar om landsbygden. Ibland så kallas det även för den gröna energin, för att förtydliga att det är den nya och hållbara energin som de talar om. Jordbruksverket (2013b) sammanfattar begreppet förnybar energi som energi som förnyas snabbt och har en god påverkan på miljön.

Exempel på förnybar energi är energi som är utvunnen ur vatten, sol och vind.

I Centerpartiets idéprogram så står det att *”Förutom skogen och vattnet så kommer den stora utbyggnaden av vindkraft i huvudsak att ske på landsbygden”*. (Centerpartiet 2013:9)

Centerpartiet påpekar att det är landsbygden som ska bära den förnybara energin på sina axlar. Det nämner den gröna energin ett flertal gånger och ser landsbygden som nyckeln till ett hållbart Sverige. Det är här lösningen finns på en del av det klimathot som vi har emot oss idag, enligt partiet. I partiets sakfråga på sin hemsida, gällande förnybar energi, så redogör partiet inte för sin politik. Istället läggs det fokus på vad de har genomfört de senaste åren. Det blir därför svårt att se hur landsbygden kommer att påverkas av den förnybara energins utbyggnad, i framtiden. Frågan är om detta är ett taktiskt val för att inte uppröra de som skulle kunna påverkas av stora vindkraftparker och liknande. Eller så har partiet helt enkelt ingen utformat strategi om vad det är de vill göra, mer än att förbättra.

Vänsterpartiets energipolitik har sin tyngdpunkt i att kärnkraften ska avvecklas²⁸. Partiet skriver *” Vänsterpartiets mål är omställning till ett samhälle med 100 procent förnybar energiförsörjning. Genom att satsa på sol-, vind-, bio- och geoenergi skapar vi ett ekologiskt hållbart samhälle. På köpet får vi nya gröna jobb”*²⁹.

Här blir landsbygden en viktig del inför framtiden, då den kan hjälpa partiet med avvecklingen av kärnkraften. I sin landsbygdsplattform skriver partiet att det vill med hjälp av stöd och avgifter utifrån staten forma Sveriges jordbruk till att producera mer biogas. Formuleringen av texten är väldigt positivt inriktad. Begrepp som ekologiskt hållbart och nya jobb, ger en trygg känsla. Jag som läsare upplever inga direkta kritiska perspektiv på det förnybara. Finns det sådana? Vänsterpartiet nämner inte, precis som Centerpartiet, hur de vill genomföra sin politik.

²⁸ <http://www.vansterpartiet.se/politik/karnkraft/> (Hämtad 28/5- 2014 16:19)

²⁹ <http://www.vansterpartiet.se/politik/energi/> (Hämtad 9/5- 2014 10:37)

Med tanke på Miljöpartiets gröna ideologi så blir deras energipolitik tydlig; *”Vi vill göra Sverige till ett miljövänligt föregångsland med hundra procent förnybar energi. Och vi vill sätta press på EU så att vi får ett Europa med färre smutsiga kärnkraftverk och mer energi från sol, vind och vatten”*³⁰.

Precis som partiet gjorde i beskrivning av bilarna, så förklaras kärnkraften som ett smutsigt alternativ. Miljöpartiets ambition är att framtida energi alternativ ska vara i form av sol, vind och vatten. De andra två partierna har talat om biobränsle som en viktig del av den förnybara energin. Detta talar däremot inte Miljöpartiet om. Utgångspunkten ligger inte i att det är jordbruket och skogsbruket som ska stå för den framtida energin, utan andra komponenter i form av vind, sol och vattenkraft.

³⁰ <http://www.mp.se/politik/energi> (Hämtad 9/5- 2014 10:44)

6. Avslutande diskussion

I och med att partierna riktar sig till olika läsare beroende på vilken partitext som skrivs, får jag känslan av att partierna många gånger säger emot sig själva. Partiprogrammet blir som ett manus för hur politikerna ska förhålla sig till olika kategorier och ämnesområden. De olika sakfrågorna på hemsidan känns mer syftade till olika läsare beroende på intresse. Det komplexa med partiernas politik är hur politiken kan förändras ifrån en text till en annan, då alla texter får olika fokus. Många gånger formuleras texterna annorlunda och kan säga emot varandra, även om de är skrivna av samma parti. Exempelvis så skriver Miljöpartiet i sitt partiprogram att kollektivtrafik är en viktig del för landsbygden och kommer vara avgörande inför framtiden. Om en jämförelse sedan görs med partiets sakfråga angående kollektivtrafik så står det inget om landsbygden, det är bara investeringar i städerna som nämns. Ett annat exempel är Centerpartiet som redogör att den gröna energin är en viktig del i landsbygdsfrågan. Den förnybara energin förefaller många gånger vara landsbygdens räddning. Men i partiets sakfråga gällande förnybar energi så nämns inte landsbygden alls, och det finns inga strategier nerskrivna om hur deras politik på området ska genomföras. Vänsterpartiet är inte bättre de heller. Vänsterpartiet skriver att skogsindustrin är en viktig näring för Sverige. Produktionen måste öka och det ska löna sig utifrån statliga bidrag att satsa på olika skogsinriktningar. Sedan vänder partiet tvärt och säger att kalhyggeskogsbruk ska stoppas och allt mer skog ska skyddas. En ekvation som inte är lätt att få ihop. I alla dessa exempel kan man fråga sig som läsare vad deras politik egentligen är och vilken politik de kommer implementera om de blir valda.

En annan intressant synvinkel ifrån partiernas olika skrifter är ifall de ser landsbygden som något närande eller tärande. Det vill säga om partierna väljer att formulera sig med en positiv inställning till dagens landsbygd eller om de ser den som ett problem i samhället och vill att landsbygden ska ändras utifrån vad det är idag. Genom att granska vad partierna vill förändra

på och vad det är de vill bevara får man en tydligare bild på deras närande och tärande ståndpunkter.

Miljöpartiet ger intryck av att deras ambition är en stor förändring av landsbygden. Det som finns och sker på landsbygden idag vill Miljöpartiet ställa om för att kunna bli hållbart. Idag anser partiet att de konventionella jordbruken är tärande och behöver ställas om, samt att infrastruktur med kollektivtrafik och bilar måste förbättras till mer miljövänliga alternativ. De ser däremot också många nyttigheter då det finns möjligheter för den förnybara energin på landsbygden. Vänsterpartiet har en liknande närande och tärande syn. Det vill ställa om landsbygden till fler ekologiska jordbruk och investera i infrastrukturen, som anses vara bristfällig idag. En annan tärande del för Vänsterpartiet är avsaknaden av statliga institutioner. Vänsterpartiet vill få fler statliga myndigheter närmare folket och att staten ska ha mer inflytande i näringsliv, än vad det har idag. Samtidigt ser partiet goda möjligheter till bioenergi, turism och förädling av skog. Centerpartiet talar mycket om jobben som kommer att understödjas av den gröna energin och säkra matproduktionen som närande egenskaper hos landsbygden. Däremot så framhåller Centerpartiet inte någon direkt tärande bild av landsbygden. I och med att många av Centerpartiets väljare finns och bor på landsbygden, lyfter partiet fram de positiva sidorna av landsbygden och vill inte klassa den som något tärande. De uttrycker sig däremot att det finns en del avsaknad, exempelvis bredband.

Alla de tre partierna framhåller olika förslag på vad de anser behövs på landsbygden och vilka förutsättningar och möjligheter som finns. Det som inte nämns så mycket är själva landsbygdsbefolkningen, de som faktiskt bor på landsbygden. Det verkar vara enkelt för partierna att veta vad som saknas på landsbygden och vad det behövs ge stöd till. Det är däremot sällan landsbygdsbefolkningens tankar och åsikter lyfts fram. I och med avsaknad av landsbygdsbefolkningen i texten, ger det en opersonlig samt väldigt formell text. Det indikerar att partierna vill ha ett formellt förhållande till sina läsare.

Centerpartiet är föga bättre på att tala om landsbygdsbefolkningen än vad de andra två partierna är. Centerpartiet gör en del kopplingar med att den politik som de anför, ska harmonisera med de individer som berörs och bor på platsen. Centerpartiet påpekar i sina texter, att landsbygdsbefolkningen måste få sina behov tillgodosedda och inte drivas bort ifrån landsbygden. I och med att människan är utgångspunkten i Centerpartiets politik, blir den styrd där efter. Miljöpartiet, med en strikt miljöfokusering, ser hellre att människorna ska anpassa sig efter miljön. Människorna som bor på landsbygden får helt enkelt anpassa sig efter de beslut som tas. Utifrån Miljöpartiets politik får inte miljön sättas i andra hand. Vänsterpartiet ligger någonstans mitt emellan de andra två partierna. Vänsterpartiet har miljöfokus men vill ändå se till människorna och att de upprätthåller sina behov. Det är främst inom skogspolitiken som landsbygdsbefolkningen får en del i Vänsterpartiets politik. Det vill att individer som bor nära en skog ska få vara med att bestämma om skogen ska avverkas eller inte.

I grund och botten så är det partiernas grundläggande ideologier som avgör hur partierna ska uttala sig i olika frågor. Den viktigaste frågan, när man som väljare kommer till vallokalen, är att veta vilken ideologi det är man föredrar. De dolda budskapen i texterna styrs av partiets ideologier som också gör att man som väljare fastnar vid en typ av parti. Det är ideologierna som formar den politiken som partiet kommer att leda samhället med. Utifrån deras ideologier så kan väljarna förstå hur deras världsbilder ser ut, och jämföra med sin egen. Ser jag landsbygden som en plats med avkoppling, dit jag vill komma under semestern? Ser jag landsbygden som en del av den traditionella agrara näringen? Är landsbygden där vi ska hitta räddningen till ett hållbart Sverige? Detta är frågor som kan prägla den syn vi människor har på landsbygden.

I och med SCB:s (2013) undersökning kring partiernas väljare, understödjer det att människor med liknande vardagsbild och verklighetssyn drar sig till samma typ av ideologi. Utifrån ens egen verklighet kan man genom partiernas ideologier hitta den verklighet som liknar sin egna allra mest. Det går inte att säga vilket parti som har den bästa eller den sämsta

landsbygdspolitiken. Det är individens egen verklighetssyn som avgör vad man själv tycker låter förnuftigt och vad som låter mindre bra.

Referenser

Dokument

- Centerpartiet. 2013. *Idéprogram*.
- Miljöpartiet. 2013. *Partiprogram*.
- Vänsterpartiet. 2013. *Landsbygdspolitisk plattform*

Litteratur

- Bergström, Göran & Boréus, Kristina. 2005a. Samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys. I Bergström, Göran & Boréus, Kristina (red.) (2005) *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*. 2., [omarb.] uppl. 9- 42 Lund: Studentlitteratur
- Bergström, Göran & Boréus, Kristina. 2005b. Diskursanalys. I Bergström, Göran & Boréus, Kristina (red.) (2005) *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*. 2., [omarb.] uppl. 305- 362 Lund: Studentlitteratur
- Boréus, Kristina & Bergström, Göran. 2005a. Lingvistisk textanalys. I Bergström, Göran & Boréus, Kristina (red.) (2005) *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*. 2., [omarb.] uppl. 263- 304 Lund: Studentlitteratur
- Bäck- Wiklund, Margareta. 2010. Femenologi: Livsvärld och vardagskunskap. I Månson, Per (red.) (2010). *Moderna samhällsteorier: traditioner, riktningar, teoretiker*. 8. uppl. 70- 100 Stockholm: Norstedt
- Ehn, Billy & Klein, Barbro (1994). *Från erfarenhet till text: om kulturvetenskaplig reflexivitet*. Stockholm: Carlsson
- Fairclough, Norman (2010). *Critical discourse analysis: the critical study of language*. 2. ed. Harlow: Longman
- Färm, Göran (2007). *Politiska ideologier: en liten bok om stora idéer*. Stockholm: Bilda
- Ljunggren, Stig-Björn. 2002. *Ideologier*. 2., rev. uppl. Stockholm: Hjalmarson & Högberg
- Pedersson, Lasse. 2002. *Våra riksdagspartier och partiprogrammen*. Falun: Rosevo
- Richardson, John E. 2007. *Analysing newspapers: an approach from critical discourse analysis*. Basingstoke: Palgrave Macmillan

Webbsidor

- Centerpartiet: <http://www.centerpartiet.se/var-politik/alla-fragor/infrastruktur-och-trafik/bil/> (Hämtad 6/5- 2014 10:00)
- Centerpartiet: <http://www.centerpartiet.se/var-politik/alla-fragor/jordbruk-jakt-och-fiske/> (Hämtad 6/5. 2014 08:19)

- Centerpartiet: <http://www.centerpartiet.se/var-politik/alla-fragor/jordbruk-jakt-och-fiske/jordbruk-och-djurhallning/> (Hämtad 6/5- 2014 08:46)
- Dagens Industri: <http://www.di.se/artiklar/2013/12/10/sa-ser-valjarna-ut--parti-for-parti/> (Hämtad 13/5- 2014 13:44)
- Dagens Nyheter: <http://www.dn.se/ekonomi/halsosam-kosttrend-far-branschen-att-tanka-gront/> (Hämtad 9/5- 2014 09:15)
- Institutet för framtidsforskning: <http://www.iffs.se/wp-content/uploads/2011/01/20080213175154fil70rGy03245Xynk30fBa9.pdf> (Hämtad 29/5- 2014 11:12)
- Jordbruksverket. 2013a. *Så här definierar vi landsbygd*. [Online] <http://www.jordbruksverket.se/etjanster/etjanster/alltomlandet/sahardefinierarvilandsbygd.4.362991bd13f31cadcc256b.html> (Hämtad 4/4-2014 10:18)
- Jordbruksverket. 2013b. *Vad är förnybar energi?* [Online] <http://www.jordbruksverket.se/amnesomraden/miljoklimat/begransadklimatpaverkan/fornybarenergi/vadarfornybarenergi.4.2a19d05112133800c8b800089.html> (Hämtad 6/5-2014 11:09)
- Jordbruksverket: <http://www.jordbruksverket.se/pressochmedia/nyheter/nyheter2014/jordbruksverketgerutbarnbokomkopplingenmellanstadochland.5.37e9ac46144f41921cd10184.html> (Hämtad 16/5- 2014 09:32)
- Miljöpartiet: <http://www.mp.se/politik/bilar-och-bensinskatt> (Hämtad 9/5- 2014 10:09)
- Miljöpartiet: <http://www.mp.se/politik/energi> (Hämtad 9/5- 2014 10:44)
- Miljöpartiet: <http://www.mp.se/politik/lands-och-glesbygd> (Hämtad 7/5- 2014 13:25)
- Miljöpartiet: <http://www.mp.se/politik/mat-och-jordbruk> (Hämtad 16/5- 2014 08:16)
- Miljöpartiet: <http://www.mp.se/politik/tag-och-kollektivtrafik> (Hämtad 9/5- 2014 10:15)
- Nationalencyklopedin. 2014. *Landsbygd*. [Online] http://www.ne.se/sve/landsbygd?i_h_word=landsbygd (Hämtad 4/4-2014 10:10)
- Nationalencyklopedin: <https://www.ne.se/fornybara-energikallor> (Hämtad 15/5- 2014 11:44)
- Nationalencyklopedin: <http://www.ne.se/gront> (Hämtad 28/4- 2014 12:11)
- Nationalencyklopedin: <http://www.ne.se/lang/energi/162380> (Hämtad 29/4- 2014 08:46)
- Nationalencyklopedin: <http://www.ne.se/lang/intersubjektivitet> (Hämtad 6/5- 2014 09:10)
- Nationalencyklopedin: <http://www.ne.se/lang/kulturlandskap> (Hämtad 13/5- 2014 09:47)
- Nationalencyklopedin: <http://www.ne.se/livsmiljo> (Hämtad 13/5- 2014 10:38)

- Nationalencyklopedin: <http://www.ne.se/lang/metafor> (Hämtad 5/6- 2014 13:35)
- Nationalencyklopedin: <http://www.ne.se/lang/nyckelord/273000> (Hämtad 5/6- 2014 13:33)
- SCB. 2013. *Kön, ålder och utbildning: SD- politikerna mest lika sina väljare*. Nr2013:81. Publicerad: 2013-12-09 [Online] <http://www.scb.se/sv /Hitta-statistik/Artiklar/SD-politikerna-mest-lika-sina-valjare/> (Hämtad 13/5- 2014 13:49)
- Vänsterpartiet: <https://www.vansterpartiet.se/material/partiprogram/> (Hämtad 22/4- 2014 11:21)
- Vänsterpartiet: <http://www.vansterpartiet.se/politik/energi/> (Hämtad 9/5- 2014 10:37)
- Vänsterpartiet: <http://www.vansterpartiet.se/politik/jordbruk-och-mat/> (Hämtad 16/5- 2014 08:00)
- Vänsterpartiet: <https://www.vansterpartiet.se/politik/kollektivtrafik/> (Hämtad 7/5- 2014 13:13)
- Vänsterpartiet: <http://www.vansterpartiet.se/politik/karnkraft/> (Hämtad 28/5- 2014 16:19)
- Youtube: <https://www.youtube.com/watch?v=9sXNpKRCXbs> (Hämtad 6/5- 2014 10:38)